

Koronavirustaudin aiheuttama tukosriski – potilaan oma arvio

Koronavirusinfektioon liittyy kohonnut riski verisuonitukoksille. Seuraavien kysymysten avulla pyritään arviomaan, onko sinulla suurentunut riski saada verisuonitukos. Toisaalta suurentunut verisuonitukosriski voi lisätä vaikean taudin kehittymistä.

1. Jos käytät alla olevia veren hyytymistä estäviä lääkkeitä (kauppanimet suluissa), sinulla on suojaa koronavirusinfektion tukosriskiltä ja voit lopettaa etenemisen tähän.

- Ns. verenohennuslääkkeet (Marevan, Eliquis, Xarelto, Lixiana, Pradaxa)
- Ihon alle pistettävä hepariinihoito (Fragmin, Innohep, Inhixa, Ghemaxan, Enoxaparin Becat)

2. Jos et käytä yllä olevia veren hyytymistä estäviä lääkkeitä, sinulla voi olla koronavirusinfektioon liittynyt tukosriski. Tarkista ensin oirekuvasi ja seuraavaksi riskitekijät.

2.1. Oirekuva tai raskaus/synnytys

Jos sinulla on alla olevia, siirry kohtaan 2.2.:

- oireita (kuumetta $>37,5^{\circ}\text{C}$ tai yskää tai hengenahdistusta) TAI
- raskaus TAI
- alle 6 viikkoa sitten synnytys tai keisarinleikkaus

Mikäli nämä eivät täyty, sinun ei tarvitse arvioida tilannetta tarkemmin ja voit lopettaa etenemisen tähän. Lievissä infektioissa ei ole tarvetta tukoksen estolääkitykselle.

2.2. Riskitekijät, onko sinulla

Vähintään yksi näistä riskitekijöistä (merkittävä tukosriski):

- Aikaisemmin laskimo- tai valtimoveritulppa
- Tukosalttiustila (kuten: APC-resistenssi, FV Leiden geenivirhe, protrombiinin geenivirhe G20210A, antitrombiinin, sekä proteiini C:n tai S:n vajuus, essentielli trombosytoosi, polysytemia vera, myelooma, PNH-tauti, fosfolipidivasta-aineoireyhtymä)
- Aktiivi syöpä- tai pahanlaatuinen veritauti
- Monivamma tai hiljattainen selkäydinvamma
- Suuri leikkaus < 1 kuukauden kuluessa ja/tai ajankohtainen vuodelepo sen vuoksi

TAI

Vähintään kolme näistä riskitekijöistä (lääkkeiden kauppanimet suluissa):

- Ikä vähintään **60 vuotta**
- Painoindeksi (BMI) yli 30 ([Siirry painoindeksilaskuriin](#))
- Pyörätuolipotilas tai halvaantunut
- Sydän- tai verisuonisairaus (ei sisällä hyvässä tasapainossa olevaa verenpainetautia)
- Alaraajan laskimoiden vajaatoiminta
- Diabetes
- Rasvamaksa

- Autoimmuunisairaus (mm. Crohnin tauti, haavainen paksusuolitulehdus, sidekudossairaus, nivelreuma)
- Vaikea munuaissairaus
- Äskettäin leikkaus (6 viikon kuluessa), raajamurtuma tai suljettu alaraajakipsi
- Estrogeenikorvaushoito (suun kautta, ei geeli tai laastari) tai yhdistelmäehkäisytabletit (ei koske pelkkää keltarauhashormoniehkäisyä eli minipillereitä)
- Psykelaäkkeitä klotsapiini (Leponex, Froidir, Clozapine Accord)
- Tupakointi

TAI

Olet \geq 60-vuotias JA vuodelepo pääosin yli 3 vrk

3. Toimintaohjeet – miten etenen?

Jos pääsit etenemään kohdan 2.2. riskitekijöihin ja sinulla on vähintään yksi ensimmäisen ryhmän riskitekijä (merkittävä tukosriski) TAI vähintään kolme toisen ryhmän riskitekijää TAI olet \geq 60-vuotias ja vuodelepo pääosin yli 3 vrk, soita terveysaseman koronaneuvontaan **puh. 0404847995 (ma-pe klo 9-14)**.

Huomioi kuitenkin, että tässä esitetyt kysymykset ovat seulontaa varten, etkä välttämättä tarvitse tukoksen estolääkitystä riskitekijöistä huolimatta. Tukoksen estolääkityksen tarvearvio ei ole välitön ja aina arvioidaan myös hepariinilääkityksen vasta-aiheet.

4. Kaikille suositeltavat yleiset tukoksenehkäisykeinot

- Juo riittävästi (2–2,5 l) nestettä vuorokaudessa.
- Käytä laskimoiden vajaatoiminnan hoitosukkaa tai ns. lentosukkaa, jos sinulla on sellaiset.
- Jos olet vuodepotilaana, pyri kuitenkin jaloittelemaan toistuvasti, vaihda asentoa, liikuta jalkoja, ja vältä unilääkkeitä.
- Huolehdi siitä, että otat sinulle määrättyt veren hyytymistä estävät, verenpaine-, diabetes- ja kolesterolilääkkeesi mahdollisen muunkin lääkehoidon ohessa ohjeen mukaan.

Ole heti yhteydessä terveydenhuoltoon, jos sinulle tulee verisuonitukoksen oireita kuten ala- tai yläraajakipu tai rintakipu tai hengenahdistus, voimistuva päänsärky, toispuolisia oireita tai vatsakipu (yhteys terveysaseman päivystykseen **puh. 02 434 3183 (ma-pe klo 8-15:30)**, iltaisin ja viikonloppuisin Tyks yhteispäivystys **puh. 02 313 8800** tai hätätilanteessa 112).